

Ändring i lagen om flygplatsavgifter

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2014/15:126 Ändring i lagen om flygplatsavgifter. I propositionen föreslår regeringen ett antal ändringar i lagen (2011:866) om flygplatsavgifter. Ändringarna syftar till att förbättra genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/12/EG om flygplatsavgifter.

Regeringen föreslår att ett antal ändringar införs i lagen (2011:866) om flygplatsavgifter i fråga om bl.a. krav på beslut efter samråd, tidpunkter för offentliggörande av beslut och motivering av beslut i delar där det råder oenighet mellan flygplatsens ledningsenhet och flygplatsanvändarna (flygbolagen). Vidare tydliggörs genom lagändringen Transportstyrelsens tillsynsansvar, och myndigheten ges bättre möjligheter att säkerställa att bestämmelserna efterlevs genom att den ges befogenhet att meddela förelägganden vilka får förenas med vite. Transportstyrelsen blir också skyldig att pröva beslut om flygplatsavgifter om parterna inte är överens, och i detta sammanhang ska den berörda parten också bifoga de handlingar som åberopas.

Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 december 2015.

Utskottet anser att de föreslagna lagändringarna är ändamålsenliga och föreslår därför att riksdagen godkänner propositionen.

I betänkandet finns en reservation (SD).

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet4

 Ärendet och dess beredning.....4

Utskottets överväganden.....5

 Ändring i lagen om flygplatsavgifter.....5

Reservation8

 Ändring i lagen om flygplatsavgifter (SD)8

Bilaga 1

Förteckning över behandlade förslag.....9

 Propositionen9

Bilaga 2

Regeringens lagförslag10

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Ändring i lagen om flygplatsavgifter

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2011:866) om flygplatsavgifter.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2014/15:126.

Reservation (SD)

Stockholm den 29 september 2015

På trafikutskottets vägnar

Karin Svensson Smith

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Karin Svensson Smith (MP), Jessica Rosencrantz (M), Pia Nilsson (S), Suzanne Svensson (S), Edward Riedl (M), Lars Mejern Larsson (S), Tony Wiklander (SD), Sten Bergheden (M), Leif Pettersson (S), Anders Åkesson (C), Jasenko Omanovic (S), Per Klarberg (SD), Said Abdu (FP), Emma Wallrup (V), Robert Halef (KD), Erik Ottoson (M) och Rikard Larsson (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2014/15:126 Ändring i lagen om flygplatsavgifter.

Regeringen har begärt in lagrådets yttrande och har i allt väsentligt följt lagrådets förslag.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1 och regeringens lagförslag i bilaga 2.

Inga följdmotioner har väckts med anledning av förslaget.

Utskottets överväganden

Ändring i lagen om flygplatsavgifter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag om ändring i lagen (2011:866) om flygplatsavgifter.

Jämför reservation (SD).

Bakgrund

Med lagen (2011:866) om flygplatsavgifter införlivades i svensk lagstiftning bestämmelser som följer av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/12/EG om flygplatsavgifter. Direktivet omfattar alla flygplatser som är öppna för kommersiell trafik och där den årliga trafiken överstiger 5 miljoner passagerarrörelser och på den flygplats i varje medlemsstat som har det högsta antalet passagerarrörelser. I Sverige är det bara Stockholm Arlanda och Göteborg Landvetter som uppfyller kriteriet för antalet passagerarrörelser och därmed omfattas av lagen (2011:866) om flygplatsavgifter.

Lagen om flygplatsavgifter innehåller bl.a. bestämmelser om de samråd genom vilka flygplatsavgifterna fastställs. Dessa avgifter ska betalas av flygplatsanvändare (flygbolagen) för att dessa ska få tillgång till olika typer av tjänster som uteslutande tillhandahålls av flygplatsens ledningsenhet. Det kan t.ex. handla om faciliteter och tjänster som avser landning, start, belysning och parkering av luftfartyg samt hantering av passagerare och gods.

För svenskt vidkommande uppmärksammade kommissionen under 2013 brister i genomförandet och tillämpningen av vissa bestämmelser i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/12/EG om flygplatsavgifter på Arlanda flygplats. Kommissionen efterlyste därför ett förtydligande från svensk sida som emellertid inte gav de svar som kommissionen önskade, varför man valde att gå vidare. Den 25 september 2014 beslutade kommissionen att skicka en formell underrättelse till Sverige om ett antal bestämmelser i direktivet som inte införlivats korrekt.

Propositionen

Propositionens syfte är att åtgärda de anmärkningar som kommissionen har påtalat vad gäller bristerna i införlivandet av direktiv 2009/12/EG i lagen (2011:866) om flygplatsavgifter.

I sin underrättelse ansåg kommissionen att direktivet inte till fullo hade omsatts i svensk lagstiftning eftersom direktivet innehåller ett antal bestämmelser som saknas i lagen. Regeringens lagstiftningsförslag innehåller således dels ändringar som följer av kommissionens påpekanden för att lagen om flygplatsavgifter bättre ska motsvara vad som anges i direktivet, dels några tillägg som rör Transportstyrelsens ansvar och uppdrag i egenskap av tillsynsmyndighet. De sistnämnda ändringarna följer som en konsekvens av kommissionens anmärkningar.

Lagen om flygplatsavgifter kompletteras så att de samråd om avgifterna som hålls mellan flygplatsens ledningsenhet och brukarna av flygplatsen måste avslutas med ett beslut oavsett om avgifterna höjs, sänks eller lämnas oförändrade. Ett formellt beslut med ikraftträdandedatum gör det lättare att fastställa en bestämd tidpunkt från vilken tiden kan beräknas för att hänskjuta ett ärende till Transportstyrelsen som är tillsynsmyndighet.

Likaså förtydligas det i lagen att flygplatsens ledningsenhet ska offentliggöra en förändrad taxa minst två månader innan den träder i kraft och att ledningsenheten också särskilt ska motivera de beslut där oenighet råder med brukarna. Om tidsramen på två månader av något skäl inte kan hållas, ska flygplatsens ledningsenhet särskilt motivera detta.

I de ändringar i lagen som rör Transportstyrelsen tydliggörs det att myndigheten ska utöva tillsyn över att lagen om flygplatsavgifter följs. Kommissionen hade konstaterat att Sverige inte i lagen tilldelat Transportstyrelsen de rättigheter och befogenheter som behövs för att ge verkan åt lagens skyldigheter enligt direktivet. Det ska också framgå av lagen att Transportstyrelsen alltid ska pröva ett hänskjutet beslut. Detta gäller även om flygplatsens ledningsenhet har beslutat att lämna avgiften oförändrad. Skälet för att regeringen föreslår en ändring på denna punkt är att kommissionen påtalat att det inte är i överensstämmelse med direktivets bestämmelser att Transportstyrelsen enbart prövar tvister som följer av ett nytt beslut. Regeringen noterar i propositionen att det inte kan uteslutas att brukarna anser att avgifterna är för höga och att de bör sänkas. En tvist uppstår då om flygplatsens ledningsenhet avstår från att fatta ett nytt beslut genom att låta den äldre taxan gälla för ytterligare en tid. Regeringen påpekar också att det inte kan uteslutas att en brukare är missnöjd med resultatet även om det inte förekommit några meningsskiljaktigheter under själva samrådet. Mot denna bakgrund är det därför olämpligt att begränsa möjligheterna att hänskjuta beslut till prövning av Transportstyrelsen.

För att underlätta Transportstyrelsens uppgift väljer regeringen i lagförslaget att precisera att den part som hänskjuter en tvist till tillsynsmyndigheten också ska bifoga den dokumentation som åberopas i ärendet. För att förtydliga Transportstyrelsens tillsynsuppgift föreslås även att myndigheten får utfärda föreskrifter om avgifter för tillsyn enligt lagen och enligt föreskrifter som utfärdats med stöd av lagen. För att stärka Transportstyrelsens uppdrag ges tillsynsmyndigheten i förslaget också rätt att förelägga ledningsenheten vid en flygplats att vidta åtgärder för att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen, samt att förena ett sådant föreläggande med vite.

Regeringen föreslår att lagändringarna ska träda i kraft den 1 december 2015.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det är av central betydelse att bestämmelser som följer av det gemensamma europeiska regelverket på området införlivas på ett korrekt sätt i svensk lagstiftning. Utskottet välkomnar därför de kompletteringar som regeringen föreslår i lagen om flygplatsavgifter för att komma till rätta med den kritik som EU-kommissionen har framfört om det bristande genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/12/EG. Utskottet är positivt till regeringens föreslagna preciseringar i fråga om processen för samråd och beslutsförfarande liksom de förtydliganden som föreslås när det gäller Transportstyrelsens tillsynsansvar och myndighetens möjligheter att säkerställa att bestämmelserna i lagen efterlevs. Utskottet påminner i sammanhanget om att syftet med samrådsförfarandet mellan flygplatsens ledningsenhet och flygplatsanvändarna är att parterna när så är möjligt ska nå en överenskommelse och att lagförslaget tydliggör Transportstyrelsens skyldighet att pröva de beslut som någon av parterna hänskjutit till myndigheten. Utskottet finner att regeringens lagförslag är ändamålsenligt utformat för en korrekt tillämpning av direktivets bestämmelser i Sverige. Enligt utskottets mening är det angeläget att dessa ändringar skyndsamt kan träda i kraft.

Utskottet konstaterar avslutningsvis att det inte har lämnats in några följdmotioner med anledning av propositionen och föreslår att riksdagen antar regeringens proposition 2014/15:126 Ändring i lagen om flygplatsavgifter.

Reservation

Ändring i lagen om flygplatsavgifter (SD)

av Tony Wiklander (SD) och Per Klarberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår proposition 2014/15:126.

Ställningstagande

Vi vill uppmärksamma den allvarliga kritik som bransch- och arbetsgivarförbundet Svenska Flygbranschen (SFB) har framfört i en särskild skrivelse (dnr 88-2015/16) till trafikutskottets ledamöter med anledning av regeringens proposition. Det ska i sammanhanget understrykas att SFB är en tung remissinstans som bl.a. företräder ett stort antal flygplatsanvändare i landet.

SFB identifierar i direktiv 2009/12/EG om flygplatsavgifter ett antal bestämmelser som regeringen inte i tillräcklig utsträckning har beaktat i den nu genomförda översynen av den svenska lagstiftningen. Det gäller bestämmelserna om att

- när så är möjligt, se till att flygplatsens ledningsenhet och flygplatsanvändarna är *överens* om ändringar av systemet för flygplatsavgifter eller deras nivå
- det ska ställas tydliga krav på att den reglerande myndigheten ska vara *neutral och oberoende*
- den reglerande myndigheten ska vara skyldig att *samråda med berörda parter* för att nå ett beslut.

De förändringar som regeringen föreslår i propositionen saknar således viktiga delar som försvagar och begränsar både flygplatsanvändarnas och den reglerande myndighetens möjlighet att agera jämfört med avsikten med direktivet. Det är enligt vår uppfattning angeläget att regeringen gör en mer grundlig översyn av lagen och återkommer till riksdagen med ett nytt förslag som också tillgodoser ovannämnda synpunkter. Regeringens nu framlagda proposition bör mot denna bakgrund därför avslås.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2014/15:126 Ändring i lagen om flygplatsavgifter:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2011:866) om flygplatsavgifter.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (2011:866) om flygplatsavgifter

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (2011:866) om flygplatsavgifter

dels att rubrikerna närmast före 8 och 12 §§ ska utgå,

dels att 8, 12, 13 och 18–20 §§ och rubriken närmast före 18 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 22 a §, och närmast före 22 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §

Flygplatsens ledningsenhet ska samråda med flygplatsanvändarna om flygplatsavgifterna och kvaliteten på de tjänster som flygplatsen tillhandahåller. Samråd ska äga rum minst en gång om året om inte annat har överenskommits vid det senaste samrådet eller följer av ett avtal mellan flygplatsens ledningsenhet och flygplatsanvändarna. Vid samrådet får flygplatsanvändarna representeras av företrädare för eller sammanslutningar av flygplatsanvändare.

Flygplatsens ledningsenhet ska efter det att samråd enligt första stycket har avslutats besluta om de flygplatsavgifter som ska gälla.

12 §

När flygplatsens ledningsenhet överväger en förändring i systemet för flygplatsavgifter eller nivån på avgifterna, ska den till flygplatsanvändarna lämna över förslag till sådana ändringar samt skälen för de föreslagna ändringarna senast fyra månader innan ändringarna föreslås träda i kraft. Förslagen får dock lämnas senare om det finns synnerliga skäl. Dessa skäl ska i så fall redovisas för flygplatsanvändarna i samband med att ändringsförslagen sänds till dem.

Innan flygplatsens ledningsenhet fattar beslut om flygplatsavgifter ska de synpunkter som flygplatsanvändarna fört fram beaktas.

Flygplatsens ledningsenhet ska beakta de synpunkter som har förts fram av flygplatsanvändarna. Ett beslut ska motiveras i förhållande till de synpunkter som har förts fram och som det inte råder enighet om.

¹Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/12/EG av den 11 mars 2009 om flygplatsavgifter, i den ursprungliga lydelsen.

13 §

När flygplatsens ledningsenhet fattar ett *sådant* beslut om flygplatsavgifter *som avses i 12 §*, ska de flygplatsanvändare som deltagit i samrådet omedelbart underrättas om beslutet.

Ett beslut om ändring av flygplatsavgifter ska offentliggöras. Flygplatsens ledningsenhet bestämmer hur detta ska ske.

När flygplatsens ledningsenhet fattar ett beslut om flygplatsavgifter, ska de flygplatsanvändare som deltagit i samrådet omedelbart underrättas om beslutet.

Flygplatsens ledningsenhet ska offentliggöra sitt beslut minst två månader innan det ska börja gälla. Om tidsramen inte kan hållas, ska beslutet innehålla en särskild motivering till detta. Flygplatsens ledningsenhet bestämmer hur offentliggörandet ska ske.

Tvistlösning***Hänskjutande av beslut*****18 §**

Varje part som berörs av ett beslut om flygplatsavgifter *som avses i 12 §* får hänskjuta *tvister om sådana beslut* till Transportstyrelsen.

Varje part som berörs av ett beslut om flygplatsavgifter får hänskjuta *beslutet* till Transportstyrelsen *för prövning*.

19 §

Den som vill hänskjuta *en tvist* enligt 18 § ska göra det *till Transportstyrelsen* inom tre veckor *räknat* från den dag då flygplatsens ledningsenhet har offentliggjort *ändringsbeslutet*. I sin begäran om prövning ska parten ange vilket beslut som *den hänskjutna tvisten* gäller och de omständigheter som åberopas.

Den som enligt 18 § vill hänskjuta *ett beslut* ska göra det inom tre veckor från den dag då flygplatsens ledningsenhet har offentliggjort *beslutet*. I sin begäran om prövning ska parten ange vilket beslut som *hänskjuts* och de omständigheter som åberopas. *De handlingar som parten stöder sig på ska biläggas.*

20 §

När *en tvist om ett beslut* om flygplatsavgifter har hänskjutits enligt 18 § får beslutet inte börja tillämpas förrän Transportstyrelsen har prövat ärendet.

När *Transportstyrelsen har fått en hänskjuten tvist om ett beslut att behandla* ska Transportstyrelsen inom fyra veckor fatta ett interimistiskt beslut om huruvida *ändringen ska träda i kraft eller inte*, om inte ett slutligt beslut kan fattas inom samma tid.

När ett beslut om flygplatsavgifter har hänskjutits enligt 18 § får beslutet inte börja tillämpas förrän Transportstyrelsen har prövat ärendet.

När *ett beslut har hänskjutits* ska Transportstyrelsen inom fyra veckor besluta interimistiskt huruvida *beslutet ska börja gälla*, om inte ett slutligt beslut kan fattas inom samma tid.

Tillsyn

22 a §

Transportstyrelsen utövar tillsyn över att bestämmelserna i denna lag och i föreskrifter som meddelats med stöd av lagen följs. Transportstyrelsen får meddela de förelägganden som behövs för tillsynen och för att flygplatsens ledningsenhet ska fullgöra sina skyldigheter enligt denna lag. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för tillsyn enligt denna lag och enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2015.